

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พร้อมทั้งตรวจสอบความตรงข้ามกลุ่มของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 800 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้โปรแกรม LISREL 8.50

สรุปผลการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐาน พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 8.24 โดยมีค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.99 ท้องศาอิสระ(df) เท่ากับ 20 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.02 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.0 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (Largest Standardized Residual) เท่ากับ 1.99 ซึ่งมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (<2.00) แต่มีเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ 2 เส้น ผู้วิจัยจึงปรับโมเดลใหม่โดย

ตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออก 2 เส้นทาง เรียกว่า “โมเดลทางเลือก”

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับเป็น โมเดลทางเลือก พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 3.79 โดยมีค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.92 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 9 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.00 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.0 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 กราฟพลีพ็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (Largest Standardized Residual) เท่ากับ 1.44 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) ของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีค่าเท่ากับ 0.43 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้ร้อยละ 43 โดยเส้นทางอิทธิพลภายในโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติทุกเส้นทางซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่ามีตัวแปรเดียวคือ ตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.66 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ผ่านทางตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า มีจำนวน 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อตัวแปรพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี คือ ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.39 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.26 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.07 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกต้องเหมาะสมจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

พร้อมทั้งต้องมีการคล้อยตามกลุ่ม คือ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ ในทางที่ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีก่อนที่จะมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

2.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.39 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีนั้นจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

2.4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ คือ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.27 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ขึ้นอยู่กับการคล้อยตามกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน ตลอดจนสื่อต่าง ๆ (ในทางที่ถูกต้อง)

2.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีค่าเท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับปานกลาง

2.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าเท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการตรวจสอบความตรงข้ามกลุ่มของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 7.30 โดยมีค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.99 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 18 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.02 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.0 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (Largest Standardized Residual) เท่ากับ 1.42 เส้นทางอิทธิพลภายในโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติทุกเส้นทาง นั่นแสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อ เอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น (โมเดลทางเลือก) มีความตรงข้ามกลุ่ม

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐานและโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับเป็นโมเดลทางเลือก ประกอบด้วยตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรเหมือนกัน คือ ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยโมเดลทางเลือกตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก 2 เส้นทาง ซึ่งตัวแปรทั้งหมดในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับเป็น โมเดลทางเลือกสามารถอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้ร้อยละ 43 แสดงว่า พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ได้รับอิทธิพลทางตรงจากความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีขณะเดียวกันความตั้งใจที่จะป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีก็ได้รับอิทธิพลจากเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรู้ แรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกัน

การคิดเชื่อเอชไอวี ขณะที่การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ได้รับอิทธิพลมาจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงคือ ครอบครัว กลุ่มเพื่อนและสื่อต่าง ๆ ในทางที่ถูกต้อง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) และแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบกเกอร์ (Becker, 1974) รวมทั้งการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอธิบายว่า ความตั้งใจหรือเจตนาเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ และเจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 3 ตัว คือ เจตคติต่อการแสดงพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของ เบกเกอร์ (Becker, 1974) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายพฤติกรรมป้องกันโรคของแต่ละบุคคลประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค ปัจจัยร่วมอื่น ๆ เช่น กลุ่มเพื่อน ครอบครัว และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ โดยปัจจัยร่วมอื่น ๆ และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมป้องกันโรค แต่ส่งผลต่อการรับรู้ภาวะคุกคามของโรค ซึ่งการรับรู้ภาวะคุกคามกับการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการป้องกันโรคจะมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันโรคของบุคคล และ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถตนเองเป็นการที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเห็นว่าความสามารถตนเองนั้นสามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน สิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพการแสดงผลออกขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถตนเองในสภาวะการณั้ นั้น นั่นคือ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่ามี ความสามารถที่จะแสดงถึงความสามารถนั้นจะมีความอดทนและจะประสบความสำเร็จในที่สุด โดยผู้วิจัยได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับสมมติฐานดังนี้

1. อภิปรายผลการวิจัยตัวแปรที่อยู่ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวี ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวีมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวีโดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวีมากจะมีพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอชไอวีที่ถูกต้องเหมาะสมมากด้วยเช่นกัน การที่นักเรียนจะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมใดก็ต่อเมื่อนักเรียนได้ประเมินผลการปฏิบัติหรือการกระทำนั้นไปในทางบวก โดยพฤติกรรมเป็นผลมาจากเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำของนักเรียนอยู่ภายใต้การควบคุมของนักเรียนเองไม่ใช่เกิดจากภาวะไร้สำนึก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่กล่าวว่าความตั้งใจเป็นปัจจัยหลัก (Central Factor) ในการกำหนด

พฤติกรรมของบุคคล ถ้าสามารถวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมแล้ว ก็สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องใกล้เคียงมากที่สุดโดย ไอเซน และฟิชบายน์ (Ajzen & Fishbein, 1980, p. 173) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1976 พบว่า ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงค่อนข้างสูง และจากผลการวิจัยของ บราว และคณะ (Brown et al., 1997 อ้างถึงใน สุทธิมา ตระกูลสุ, 2541, หน้า 31) ที่พบว่าความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตลอดจน เดวิส และคณะ (Davis et al., 2002) ที่ได้ศึกษาความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้จบของนักเรียนอเมริกันโดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) เป็นการทดสอบความสามารถของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในการทำนายความตั้งใจที่จะจบการศึกษาของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยโปรแกรม EQS Version 5.7 b โดยมีตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจ และพฤติกรรม ผลการวิจัย พบว่า ความตั้งใจมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรม และตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลทางอ้อม โดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

1.2 เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีไม่ได้ทำให้มีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีดีขึ้นโดยตรงแต่ต้องมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้วยจึงจะเกิดพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีจะมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมากเช่นกัน สนับสนุนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่กล่าวว่า ความตั้งใจเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และขึ้นอยู่กับตัวกำหนดหนึ่งในสาม คือ เจตคติต่อการแสดงพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนุศิลป์ สุขเสริม (2544) ที่พบว่า เจตคติต่อโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ วิภากรณ์ ปัญญาดี (2537) ที่ได้ศึกษาความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมีทัศนคติต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์และทัศนคติต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์รวมอยู่ด้วย ตลอดจนงานวิจัยของ ยิ่งลักษณ์ ปฏิพานนท์ (2544 อ้างถึงใน จรรยา ศรีปัญญา, 2546, หน้า 44) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนชายที่เข้าศึกษาวิชาทหารในจังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ คือทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์

1.3 การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่งผลในทิศทางบวก แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีไม่ได้ทำให้พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีถูกต้องเหมาะสมโดยตรง แต่ต้องมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้วยจึงจะเกิดพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์มากจะมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่กล่าวว่า ความตั้งใจเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และขึ้นอยู่กับตัวกำหนดหนึ่งในสาม คือ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมซึ่งเป็นการรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีนั้น ในตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตนจะมีอิทธิพลต่อการกระทำ โดยถ้าบุคคลรับรู้ความสามารถแห่งตนว่าสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นได้จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นมากกว่าบุคคลที่รับรู้ว่าจะตนไม่มีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น วอลเตอร์ และคณะ (Walter et al., 1992, pp. 528-531) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 531 คน ผลการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์แบบ 2 ปัจจัย พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังความสามารถของตน เป็นหนึ่งในเจ็ดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์แบบหลายปัจจัย พบว่า

หนึ่งในสามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังความสามารถของตน รวมทั้งงานวิจัยของ ฮิงสัน และคณะ (Hingson et al., 1990, p. 295) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันของวัยรุ่นในกลุ่มอายุ 16-19 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนการรับรู้ประโยชน์ของถุงยางอนามัยในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ และรับรู้ว่าการติดเชื้อโรคเอดส์ จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ สอดคล้องกับ ทรงวุฒิ ขวาทไทย (2541, หน้า 75) ที่ได้ศึกษาความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียน และ สุธีรา เมืองนาโพธิ์ (2541) ที่ประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อการป้องกันโรคในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงการประเมินอันตรายของการป่วยเป็นโรคเอดส์ ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ความคาดหวังความสามารถตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ ความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์สูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตลอดจนงานวิจัยของ วิภากรณ์ ปัญญาดี (2537) ที่ได้ศึกษาความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียน มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์รวมอยู่ด้วย และ สุภัทรา ชูเกียรติ (2543) ที่พบว่า แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ โดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ (ในทางที่ถูกต้อง) มาก ไม่ได้ทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีดีขึ้น โดยตรงแต่ต้องมีรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้วยจึงจะมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมากแล้วจึงเกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ (ในทางที่ถูกต้อง)

มากจะมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มอ้างอิงคือ

ครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยป้องกันและลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลในครอบครัวที่ส่งผลถึงสังคมโดยรวม จากการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ครั้งที่ 9 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้กล่าวถึงแนวนโยบายด้านเอดส์ในปัจจุบัน ข้อแรกคือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ระหว่าง พ่อแม่ และลูกในการจัดการปัญหาสังคมต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาเอดส์ (สรุปรายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์, 2546) ผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามครอบครัว (ในทางที่ถูกต้อง) มากจะมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี คตินุรักษ์ (2535) ที่พบว่านักศึกษาที่มีอิสระในการพักอาศัยมีความเสี่ยงในการที่จะมีเพศสัมพันธ์สูงกว่านักศึกษาที่อาศัยอยู่กับครอบครัว

กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นิภา นิธยาน (2530) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในวัยรุ่นว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งโดยเฉพาะในชีวิตวัยรุ่นเพราะในวัยนี้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับนับถือ สอดคล้องกับ สุพัตรา สุภาพ (2536) ที่กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุดวัยรุ่นมักยึดเอาเพื่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนด้านต่าง ๆ และงานวิจัยของ วิภากรณ์ ปัญญาดี (2535) ที่ศึกษาเรื่องความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดเชียงราย พบว่า การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตลอดจนงานวิจัยของ กุลยา สุหรัยพรหม (2538) ที่พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงของเพื่อนสนิท/ เพื่อนในกลุ่มมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ด้านเพศสัมพันธ์ ของกลุ่มนักเรียนชาย และกลุ่มนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สื่อต่าง ๆ เป็นอีกหนึ่งกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ มีสื่อหลากหลายชนิดที่มีอิทธิพลต่อบุคคลในสังคม เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยปัจจุบันเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และลอกเลียนแบบ โดยถ้านักเรียนมีการคล้อยตามสื่อ ๆ มาก นักเรียนก็จะเกิดการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ซึ่งมีทั้งการรับรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่ถูกต้องเหมาะสม ขึ้นอยู่กับเนื้อหาข่าวสารของสื่อนั้น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิดีโอ โทรทัศน์ ตลอดจนหนังสือ และนิตยสาร เป็นต้น มีการนำเสนอเรื่องราวการมีพฤติกรรมที่

ไม่เหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี เช่น การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย หรือ การดื่มสุรา ยาเสพติด โดยไม่แสดงถึงผลเสียของการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งถ้า นักเรียนมีการคล้อยตามสื่อไปในทางที่ไม่ถูกต้องจะทำให้นักเรียนรับรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการมี พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พิรยา จารุทรัพย์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง โรคเอดส์เชิงสังคม วัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านสื่อหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีส่วนอย่างมากในการ สร้างความหมายของโรคเอดส์ และ เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก (2540) ที่ศึกษาความคิดเห็นของ นักศึกษาปริญญาตรี พบว่า สื่อที่ช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มากที่สุดเมื่ออยู่ นอกสถานศึกษา คือ โทรทัศน์รองลงมาได้แก่ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์ เอกสาร แผ่นพับ ใบปลิว นุคคล สติ๊กเกอร์ นิทรรศการ ภาพยนตร์และวิดีโอตามลำดับ ส่วนสื่อที่ช่วยให้นักศึกษา ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มากที่สุดเมื่ออยู่ในสถานศึกษา คือ ไปสเตอร์รองลงมาได้แก่ นุคคล นิทรรศการ สติ๊กเกอร์ เอกสาร แผ่นพับ ตามลำดับ ในบรรดาสื่อบุคลนั้นพบว่านักศึกษาได้รับความรู้จากเพื่อนมากกว่าบุคลากรทางสาธารณสุข

ผลการวิจัยที่ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มอ้างอิงทั้ง ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ สอดคล้องกับ ขวัญเมือง แก้วคำเกิง (2541) ที่ได้ศึกษาปัจจัยส่งเสริม พฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอ่างทอง พบว่า การ สนับสนุนทางสังคม คือ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมครอบครัว พฤติกรรมครูและการรณรงค์ ทางสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ศิริพร วัชรารักษ์ และคณะ (2542, หน้า 59) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ ความเชื่อเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏเทพสตรีจังหวัดลพบุรี พบว่า ระดับการได้รับข่าวสาร โรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อ เอชไอวีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

2. เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีใน โมเดล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีกับการ รับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อ เอชไอวีกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยแสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดที่มีใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกตัวล้วนมี ความสัมพันธ์กันดังที่กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวียังมี

ความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แสดงว่านักเรียนจะต้องมีการรับรู้ข้อเท็จจริง เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องมีความสนใจ ใส่ใจ วิเคราะห์ข้อมูล จัดหมวดหมู่ทำให้เกิดความเข้าใจ มีการตัดสินใจว่า สิ่งใดถูกผิด พร้อมทั้งประเมินความสามารถของตนเอง กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียน การขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้นักเรียนไม่เห็นสำคัญหรือความจำเป็นในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว ล้วนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ในทิศทางบวก ผลการวิจัยนี้แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกต้องเหมาะสมมากขึ้นเท่าใด ขึ้นอยู่กับ การประเมินผลการปฏิบัติหรือพฤติกรรมนั้นไปในทางใด โดยพฤติกรรมเป็นผลมาจากเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำของนักเรียนอยู่ภายใต้การควบคุมของนักเรียนเอง ถ้านักเรียนมีการรับรู้ข้อเท็จจริง เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตลอดจนกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ จะทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และตั้งใจแสดงพฤติกรรมป้องกันก่อนที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นจากการติดเชื้อเอชไอวีได้ในที่สุด

3. ข้อสรุปที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2 เส้น คือ

3.1 การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี แต่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การรับรู้ของบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีแต่อิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่งผลในทิศทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลยา สุหรัยพรหม (2538) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์จากบุคคล ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ การรับรู้ความรุนแรงของการติดเชื้อโรคเอดส์ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ พบว่า ในกลุ่มนักเรียนหญิง

การรับรู้ความรุนแรงของการติดเชื้อโรคเอดส์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนหญิง กลับพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งในโมเดลสมมติฐานผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยประยุกต์มาจากแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบกเกอร์ (Becker, 1974) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลมีการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคจะเห็นความสำคัญของการมีสุขภาพดี และเป็นปัจจัยสำคัญในการทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค และบุคคลจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคได้เหมาะสมอย่างไรขึ้นอยู่กับ การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค และการรับรู้ประโยชน์ ตลอดจนอุปสรรค ความไม่สะดวกต่างๆในการกระทำนั้น ๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ความสามารถแห่งตนของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ผลการวิจัยที่ได้ต่างจากสมมติฐานนี้ อาจเนื่องจากตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีแต่เป็นอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งในแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบกเกอร์ (Becker, 1974) กล่าวโดยภาพรวมว่าการรับรู้เกี่ยวกับโรคทั้งในด้านความรุนแรงของโรค โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันโรค และรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคแต่ไม่ได้บอกถึงอิทธิพลทางตรงทางอ้อม ซึ่งมีโอกาสที่ตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวจะมีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้ ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยที่ได้จึงแสดงว่าการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีแต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยส่งผ่านตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ไม่ได้ทำให้มีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีถูกต้องเหมาะสมโดยตรง แต่ต้องมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้วยจึงจะเกิดพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ จะมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมากเช่นกัน ดังนั้นตัวแปรการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีจึงยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี แต่ผลการวิจัยพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี แต่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยส่งผลในทิศทางบวก ซึ่งในโมเดลสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐาน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมาจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซน (Ajzen, 1991) ที่กล่าวว่าความตั้งใจเป็นปัจจัยหลัก ในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และเจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 3 ตัว ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลการวิจัยที่ได้ต่างจากสมมติฐานนี้อาจเนื่องจากตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีแต่เป็นอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับโรคเอดส์สอดคล้องกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของ เบกเกอร์ (Becker, 1974) ที่กล่าวว่าปัจจัยร่วมอื่น ๆ เช่น กลุ่มเพื่อน ครอบครัวและ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ไม่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมป้องกันโรค แต่ส่งผลต่อการรับรู้ภาวะคุกคามของโรค ดังนั้นในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจึงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีแต่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับโรคเอดส์ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีโดยส่งผ่านตัวแปรการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ (ในทางที่ถูกต้อง) มากไม่ได้ทำให้มีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีดีขึ้นโดยตรงแต่ต้องมีรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้วยจึงจะมีความตั้งใจที่จะแสดง

พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมากแล้วจึงเกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการคล้อยตามครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ (ในทางที่ถูกต้อง) มักจะมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น ดังนั้นการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจึงยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรม LISREL 8.50 ซึ่งเป็นการศึกษาเส้นทางอิทธิพลจากตัวแปรเหตุไปสู่ตัวแปรผล โดยมีการแยกขนาดอิทธิพลเป็นทางตรงและทางอ้อม และอธิบายได้ว่าตัวแปรสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลขนาดเท่าไร ทิศทางแบบใดต่อตัวแปรตาม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 171-181) ทำให้ทราบถึงลำดับความสำคัญ และทิศทางของตัวแปร สามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยแสดงว่า พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เกิดจากตัวแปรความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวนักเรียน และการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์กับการคล้อยตามกลุ่มที่เป็นปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ดังนี้

1.1 ครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ไม่ดื่มสุราหรือของมึนเมา มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ตลอดจนให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี สร้างความอบอุ่น ให้ความรัก ความเอาใจใส่พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นุตรหลานได้ซักถามข้อสงสัยและปรึกษาในทุก ๆ เรื่องได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว

1.2 กลุ่มเพื่อน ควรมีการชักชวนกันทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา ดนตรี ไม่ควรชักชวนกันเที่ยวสถานเริงรมย์ ดูวิดีโอหรือภาพยนตร์ที่ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ ควรมีการพูดถึงประโยชน์ของการมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตลอดจนความรุนแรงและผลที่จะได้รับหากมีการติดเชื้อเอชไอวี เพื่อให้ในกลุ่มเพื่อนได้เกิดความตระหนักและทราบถึงภัยร้ายแรงของโรคเอดส์ โดยตัวนักเรียนเองควรสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ ฝึกทักษะ

การควบคุมอารมณ์ตนเอง รู้จักการปฏิเสธ มีการต่อรอง มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

1.3 สื่อต่าง ๆ ควรมีนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งในด้านความรุนแรงของโรคเอดส์ โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ ประโยชน์ของการมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตลอดจนสถานการณ์ปัจจุบันของโรคเอดส์ ไม่ควรนำเสนอพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีโดยไม่ชี้แจงให้ทราบถึงโทษภัยหรืออันตรายของการมีพฤติกรรมเสี่ยงนั้น ๆ เช่น การไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ควรนำเสนอการวิเคราะห์สถานการณ์เอดส์ในรูปแบบสร้างสรรค์ ชี้ให้เห็นถึงภัยอันตรายใกล้ตัวของโรคเอดส์ โดยอาจจำลองสถานการณ์เป็นรายการหรือละครสร้างสรรค์สังคม

1.4 โรงเรียน ในฐานะที่เป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ให้นักเรียน ควรส่งเสริมไม่ใช่เฉพาะความรู้ แต่ควรมีการสนับสนุนให้นักเรียนมีกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์และควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะ และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ตลอดจนรับรู้ถึงความสามารถของตนเองอันจะนำไปสู่ความมั่นใจในการมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งยังมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ดี และส่วนมากพักอาศัยอยู่กับครอบครัว ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในนักศึกษาระดับอื่น ๆ ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับครอบครัว หรือกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษาที่มีพฤติกรรมหลากหลายรวมทั้งประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

2. ควรทำการวิจัยเพิ่มเติม โดยนำตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี เช่น ทักษะชีวิต (การตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์) กลุ่มอ้างอิงอื่น ๆ เช่น ครู โรงเรียน เข้ามาในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น เพื่อที่จะสามารถอธิบายพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้มากขึ้น

3. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น โดยใช้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีเป็นกรอบแนวคิด เพราะการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ การใช้ยาเสพติด เป็นเรื่อง

ละเอียดอ่อนต้องอาศัยความเข้าใจ และต้องใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

4. ควรมีการประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพในการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ เช่น พฤติกรรมป้องกันโรคต่าง ๆ ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในการทำนายพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการบริโภคอาหาร พฤติกรรมหนีเรียน เป็นต้น

5. จากผลการสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนพบว่าในจำนวนนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีการใช้ถุงยางอนามัยเพียง 47 % ซึ่งน้อยกว่าเป้าหมายของโครงการการใช้ถุงยางอนามัย 100 % ของรัฐบาล ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มเสี่ยงที่มีเพศสัมพันธ์ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในการศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย